

ШЛЯХИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

Бондаренко Л.І., Лазебна О.М.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ

Антропогенний вплив на навколишнє середовище визначається сьогодні категорією кризової ситуації, шляхи подолання якої викладено в матеріалах стратегії сталого розвитку. Гармонізація відносин в системі «людина-природа» передбачає збереження біорізноманіття, охорону довкілля та раціональне природокористування. Реалізація зазначеного потребує, насамперед, розуміння й усвідомлення проблеми індивідом, суспільством загалом.

Екологізація суспільства – діяльність направлена на усвідомлення людини в потребі збереження, охорони, відтворення природних ресурсів, раціонального природокористування, місця і ролі навколишнього середовища в житті [1].

Дослідженням проблеми екологізації в різних сферах (виробництва, технологій, окремих наук, освіти тощо) присвячено роботи Р. Гуревич, В. Ільченко, І. Козловська, В. Сидоренко та інших.

Е.Гірусов і Х.Маринов визначають екологізацію, як умови збереження суспільства, що становить «надзвичайно важливу парадигму сучасного етапу суспільного розвитку» [2].

Екологізація усіх сфер життя людини починається, власне, з самої людини. Кожен вчинок спирається на переконання, інтереси людини та окреслюється поінформованістю індивіда у певній проблемі. На разі, початково необхідно здійснювати просвітницьку діяльність щодо висвітлення екологічних проблем та можливих шляхів їх вирішення в контексті стратегії сталого розвитку. Одним із способів екологізації суспільства є еколого-екскурсійна діяльність.

Екологічна екскурсія – наочний процес пізнання навколишнього природного середовища [3].

Перевагами цього способу просвіти є: налагодження тісного зв'язку в системі «людина-природа», вплив на емоційно-ціннісний апарат людини, доступність для людей будь-якого віку, статі та професії, дешевизна, наочність, можливість застосування різних методів і технологій.

Отже, стратегія сталого розвитку передбачає гармонізацію економічної, соціальної та екологічної сфер суспільного буття. Значущим, початковим етапом реалізації концепції є просвітницька діяльність. Саме освіта і просвіта актуалізують мотиви формування якісних характеристик особистісної сфери людини, сприяють усвідомленню екологічних проблем і визнання їх цінністю. Серед іншого, методично, реалізація заданого можлива через впровадження екологічної екскурсії. Подальші пошуки спрямовані на можливості еколого-екскурсійної діяльності на основі застосування сучасних інноваційних методів як механізму, початкового етапу реалізації стратегії сталого розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тимощук К.А. Екологізація політики в Україні: проблеми та перспективи розвитку// К.А.Тимощук//Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 1. – С. 97-102.
2. Вернадський В. И. Биосфера: избранные труды по биохимии. – М. : Мысль, 1967. – 327 с.
3. Рудейчук М.М. Основи екскурсійної роботи: метод. посіб./ М.Рудейчук. – Ужгород: Закарпатський центр туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді, 2017. – 34 с.

АНАЛІЗ РИЗИКІВ ТА ВРАЗЛИВОСТЕЙ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО НАДЗВИЧАЙНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ

Бичкова Ю.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія», Київ

Глобальні тенденції зростання надзвичайних екологічних ситуацій, техногенного та природного характеру, та пов'язаних із ними втрат є викликом для суспільства, незважаючи на його розвиток та технологічні досягнення. Загальний підхід до визначення ризиків через такі процеси, як урбанізація, зміна клімату, складність взаємозв'язків у сучасному суспільстві, є викликом для сталого розвитку і має вирішуватися за допомогою міждисциплінарного підходу. Все більша кількість урядів і міжнародних організацій визнає необхідність посилення зусиль у сфері прогнозування та управління ризиками щодо виникнення надзвичайних ситуацій та створення безпечних та стабільних умов для функціонування суспільств. Міжнародний та національний досвід управління надзвичайним екологічними ситуаціями розглянуто в дослідженнях А.Б.Качинського [1], А.В.Степаненко [2], Є.В.Хлобистова [3], С.М.Волошина, С.Г.Сосюри [4] та ін.

Збереження навколишнього природного середовища та безпечні умови функціонування суспільства також є одним із пріоритетів української екологічної політики. Для досягнення задач, сформованих у Законі України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» [5], є актуальним є аналіз ризиків виникнення надзвичайних екологічних ситуацій для попередження їх виникнення або мінімізації можливих наслідків.

Термін «ризик» має комплексний характер, адже для його визначення необхідно враховувати багато факторів, які можуть впливати на критичність ситуації, та аналіз усіх наслідків до котрих такі ризики можуть призвести. Загалом ризик являє собою суму двох факторів, а саме небезпеки та уразливості. Згідно із методикою ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів термін небезпека трактується, як сукупність факторів, пов'язаних із функціонуванням об'єкта господарської діяльності, які виникають внаслідок певних ініціюючих подій, і здатних чинити негативний вплив на людей та довкілля [6]. Уразливість - схильність зазнавати збитки від зовнішніх подій або міра здатності протистояти зовнішнім факторам. Загалом термін ризик означає потенційну можливість виникнення певної негативної події. В свою